

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXV. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

FASCICULUS XXV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 20. & 21. lib. Numeri, in quibus describitur Murmur Populi & aqua contradictionis, Moysisque dissidentia. Alterum Murmur Populi nauseantis Manna: & hinc à Deo meritò puniti, sed liberati à vulneribus per Serpentis anei aspectum.

N. 159. Considera I. **T**Antam esse Providentiam Dei, ut citius contingat è durissimo silice fluere aquas, quàm unicum divinæ relictum curæ, siti aut fame perire. Nemo debet de vita sua desperare, ait S. Hieron. in Psal. 107. Nemo timeat, nemo debet dicere: si semero, unde habeo vivere? si infirmus factus fuero, unde vivo? Christum habes, & times? si volatilia pascit, dubitas: quòd possit te pascere? Diabolus pascit suos homines, & Christus non pascat servos suos? tenuis quidem videri posset commeatus, milites Dei sustentari solâ aquâ & pane, nullò aliò accedente condimentò; sed hem! profitetur Scriptura Sacra Sap. 16. Angelorum esca nutritivisti populum tuum, & paratum panem de caelo praestitisti illis, sine labore, omne delectamentum in se habentem. Quòd si in hoc uno edulio, cujusvis obsonii sapor pro voto respondit omnium palato, certè nec his aquis mellis dulcedinem abfuisse credendum est. Quid? cum jam cupedias coelestes nausearent, carnibus inhiantes, asseritur: coturnices in circuitu castrorum itinere unius diei è caelo demissas esse, eò numero, quem numerari non posse canit Propheta regius Psal. 77. Pluit super eos sicut pulverem carnes, & sicut arenam maris volatilia pennata &c. Habe igitur morem ô Christiane Lector! monitis S. Petri, vî quorum vult omnem sollicitudinem nostram projici in Deum. Projici inquam, non tantùm reponi: dum expressè utitur hòc vocabulò projicientes. Est autem magna disparitas, inter hæc duo, dum res projecta censetur penitus abjecta, reposita verò aliquantulum saltem reservata. Jubet ergò Divus Petrus: omnem prorsus curam de bonis temporalibus, victum & amictum concernentibus, in divinæ Providentiæ

dentiae finem penitus abjici. Hiscè Petri monitis præluscrat summus ille, & jam citatus divinæ Providentiæ Panegyrista David Psal. 54. cantans: *Facta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* S. Cajetanus Theatinorum Fundator tantam fiduciam fundaverat in his verbis: ut filios suos ne quidem à fidelibus eleemosinam petere voluerit, & tamen tot jam annis largiter pastos vidit Orbis. Seraphicus Pater Franciscus in generali Conventu fratrum suorum, quem ipse primus celebraverat: cum quinque millia virorum confluxissent, ipsissima verba præstantissimi sæculi loco eis apposuit. Aderat Francisco Patriarcha Dominicus, cui videbatur, sapere nonnihil aliquam Dei tentationem, si tam copiosæ multitudini de alimentis non prospiceretur. Sed ecce! ex omnibus finitimis urbibus & pagis fit concursus hominum, varii generis comæatum, suppellectilem & vasa deferentium. Tam evidenti Providentiæ divinæ testimoniò confirmatus Franciscus poterat Pontifici suscitanti, quis suos aleret? merito respondere: *Matrem quidem habemus pauperem (Religionem) sed Patrem divitem in cælis* Francisci exemplò roboratus Patriarcha Dominicus, dum Romæ fratribus stipem mendicantibus nec mica in eleemosinam cessisset, iussit nihilominus mensæ vacuæ omnes assidere: & subito comparuere duo juvenes, qui panes miri candoris apposuerunt, incipientes ab eo, qui infimò locò confederat. S. Ignatiò Lojolæ divinæ Providentiæ filio bilem videbatur movisse non nemo asserens: Miraculum esse, quod tantis temporum angustiis tot socii alerentur, respondebat enim: hocinè miraculum, ut appellas? miraculum esset, si res aliter se haberet P. Rhoemp. l. 2. c. 5. Quare Hugo Cardin. Verba Christi Matth. 6. dicentis; *Respicite volatilia &c.* interpretatus ait: *verisimiliter exponi possunt hæc de Religiosis, qui nec serunt, nec metunt, & nihil in terra querunt: atque ab omni mundana sollicitudine semoti, solâ contemplatione in cælo degunt.* Quò ergo Christiane Lector minor tibi fuerit cura de rebus, ad victum necessariis: eò major erga te erit Dei Providentiæ & largitas. Quin imò justam Dei in te provocabis Iracundiam, si cum incredulo Moyse ob nimiam sollicitudinem de divina dubitabis Providentiâ. Dico: *Ob nimiam sollicitudinem:* non enim damno laborem, qui victus acquirendi causâ adhibetur, ne videar ad otandum tibi aperire januam: *Solliciti esse vetamur,* ait Author imperfecti operis: *laborare autem jubemur; sic enim Dominus loquens ad Adam non dixit: cum sollicitudine tibi facias panem, sed cum labore & sudore faciei tue &c.*

N.160. *Considera 2.* Tantò majus obstaculum homines esse habituros in possidendis bonis cœlestibus quantò fuerit eorum major affectus ad comparanda bona terrestria, prout testatur S. Scriptura cap. 21. Israëlitis displicuisse cœlestia fercula, quando recordati sunt carnum Ægypti. Ingeniosum est illud S. Augustini dubium, scribentis in 15. cap. Genes. ubi quærit: cur Deus solis arboribus & plantis non benedixerit, creaturis aliis benedicens? sed hoc ipsum resolvens dubium, respondet; hoc ea de causa factum esse, quòd arbores & plantæ per radices & simbrias suas terræ inhæreant, de cœlestium in fluxu parum sollicitæ. Cum autem teste Philosophò homo dicatur *inversa arbor*: hinc Deum intimasse, illos homines cœlestibus donis ac influentiis esse indignos, qui arborum instar suis affectibus terræ essent infixi. Diogenes cæcus Idololatra hoc ipsum sine laterna clarè intuebatur. Quare dum supremum jam duceret spiritum, hoc testamenti tabulis cautum reliquit: ne cæterorum hominum more supinus mandaretur terræ; se namque non dubitare, futurum aliquando, ut mundus tam perversus rursùm convertatur. Tum porrò aliis in terram pronis, se faciem in cœlum erectam habiturum. Talem sepulturam viri sancti, ante physicam mortem civiliter & moraliter jam mundo mortui, sed cœlo viventes, sibi elegere, Isaïæ monitis obsecuti, cap. 40. dicentis: *Levate in excelsum oculos vestros, & videte quis creavit hæc.* Hos inter Primatum tenuit Turonensium Præful, qui jugi aspectu inhærebat cœlo, eaque nota à cæteris mortalibus dignoscabatur, ut nomen isthoc sortitus sit *suspex cœli*. Cumque lethali febre correptus jaceret, oculis in cœlum erectis rogatus est à discipulis, ut corpore tantisper versò quiesceret, dum vis morbi remitteret: *sinite me*, agebat, cœlum potius quàm cœlum videre, ut suò jam itinere iturus ad Deum spiritus, dirigatur. S. Macarius supernis tantummodo inhæsurus, se cum decreverat: quinque integris diebus ita mentem componere cum Deo, ut aliud non cogitaret, quàm cœlum & Deum. Eò sine casulam suam conclusit, nulli hominum responsum daturus. Vix biduum exegerat: cùm ecce! Dæmon prægnoscens, quantis vir iste è cœlo foret replendus donis & gratiis, si præsignatò tempore mera cœlestia tractaret, casulam incendit tam voraci flammâ, ut etiam storea, cui vir sanctus infederat, cœperit ardere. Utinam Christiane Lector unâ tantùm per diem horulâ cogitationes tuas, terrenis rebus abstractas cœlestibus infigeres! ò quot benedictionibus,

nibûs, quot gratiis abundares ! eveniret tibi per brevî, ut cum S. Paulo rerum terrenarum pertæsus exclamares : omnia arbitror ut ster-
cora. Nam certa res est S. Gregoriô Homil. 11. in Evangel. teste :
*Qui celestis vitæ dulcedinem cognoverit, ea qua in terris amaverat, libenter relin-
quit, quia in comparatione illius vilescunt omnia.* Sicut enim naturali ordi-
ne, ubi sol suos explicavit radios, illicò minora lumina suos abscon-
dunt splendores, ac desinunt videri ; ita omnis auri fulgor, gemma-
rum nitor, facierum pulchritudo, ad unius cœli, benè considerati
splendorem, in Christiana occidunt anima, æstimariq̃ue desinunt. Fin-
ge tibi hominem, ignobili in tugurio natum, & potiori vitæ tempo-
re ibidem nutritum esse. Hic planè suum apprimè laudabit domi-
cilium, paucos ei pares, vix dum superiores dari in orbe lares credit,
donec aliquando in amplam urbem divertens, aspiciat Palatia, in
Palatii excultas tapetibus cameras, crystallô illuminata cubicula. Ta-
libûs visis stupore defixus incipiet hære, ac tum primò suum sibi
mapale sordescere, omnia in illo nimis vilia, nimis angusta, ac peni-
tûs nihil habenda videri. Sic eveniet illis, qui diu terrenis immerfi, ar-
bitrabantur par, aut superius illis bonum non posse reperiri. At quam-
primùm mentis suæ oculis cœperint cœlestia contemplari, jam vo-
luptates omnes, honores & divitias, quas antea tanti fecerant, in cœ-
lestium comparatione incipient contemnere, & pedibûs calcare, cum
Ignatio Lojola exclamantes. ò quàm sordet mihi terra, cum cœlum
aspicio. Id ipsum tibi continget Christiane, si talem egeris Astrolo-
gum. Quare Moysen imitaturus, pone ante oculos mentis tuæ cœle-
ste illud sidus, serpentem, figuram crucifixi Salvatoris, in quo latent
omnes delitiæ & divitiæ cœlestes. Cerne : quomodo ille terrenis
omnibûs amore tui nudatus è stipite pendeat, ut tu illius considera-
tione discas te quoque exuere terrenis omnibûs, in æternum cum
ipso cœlestia possessurus.

Doctrina 2.

*Desumpta ex cap. 22. 23. & 24. lib. Numeri, in quibus describitur correptio
Balaam Prophete facta ab Angelo & Asina loquente. Data Israëlitis
Benedictio à Balaam & votum de morte Justorum. Tertia denique Bene-
dictio Israëlitarum & Vaticinium de futuris &c.*

F f 2

Consi-

N.161. *Considera 1.* QUAM vehemens sit passio auri argentiq̄ue cupido, quando hæc semel firmam egerit radicem in pectore humano. Enim verò licet Angelus à Deo missus sit, qui Propheetam Balaam, à Balac pretiò inductum, nitebatur avertere obsidendò viam, ne pergeret ad maledicendum Populo Dei: imò licet asina in humanas erumperet voces, eum acriter reprehendens: attamen auri cupiditate eò adactus est, ut hæc omnia etsi fortissima repagula perfringere conaretur, inceptum prosecuturus iter. Poterat olim Josue solem & lunam sistere dicendò cap. 10. *Sta sol, ne moveare contra Gabaon, & luna contra vallem Ajalon.* Sed avari illius Achan cupidinem, quâ flagraverat, sistere non potuit. ò quàm verissima igitur sunt S. Chrysof. Homil. 6. in Matth. scribentis verba: *Tam atrox, inquit ille, est pecuniarum cupiditas, ut licet alioquin virtutis sinus Alumni, nihil tamen divitiarum appetitione impediti proficere possimus: quare non injuriè S. Paulus eam omnium malorum radicem appellavit.* Enim verò illa rapuit & abstulit Sacrificia, Deo vero debita, & jam destinata eò tempore, quò Hebræorum populo præsidebat Jojadas Rex. Illa Idololatriam introduxit, dum Dei veri locò vitulum aureum in districtu Samariæ adorari fecit, atque imbelles Sacerdotes ferro & loricâ armavit, prohibuituros, ne fidelium Jerosolymis fierint victimæ. Illa Hebræorum corruptit, ac depravavit Concilium, jussitq̄ue conclamare contra innocentiam Salvatoris. Illa, ut alibi jam fufius memini, ex Apostolo proditorem fecit. Illa denique Hæreseos pestilentiam intulit Ecclesiæ: nam Chrysof. teste Homil. 17. in 1. ad Timoth. *Tolle pecuniarum, & cessabunt hæreses.* Talia nonnihil exactius perpendens Christiane Lector, quid cogitas, qui diu noctuq̄ue corrodendis inhias pecuniis, & tamen tibi blandiris de non modica virtute, donandus aliquando cœlestibus divitiis? metuendum sanè: non Angelos cœlestes tantum, sed infernales quoque asinos tibi iter ad cœlum præclusuros esse. Frustrâ nunc cum Baalam exclamas v. 10. cap. 23. *Moriatur anima mea morte Justorum. Quî nihil magis odio habes, quàm voluntariam Justorum paupertatem.* Si facilius est juxta æternæ veritatis effatum, transire camelum per foramen acûs, quàm divitem intrare Regnum cœlorum, qualem tibi de æterna salute spem certam poteris fingere, nisi, dum adhuc vacat, inordinatum ad divitias exuas appetitum?

N.162. *Considera 2.* QUAM multos Christianos detur reperire, qui vel ex libris à se lectis, vel ex concionibus à se auditis Præconia cœlestis gloriæ

gloriæ extollunt, dicentes cum Balaam v. 5. cap. 24. *Quàm pulchra Tabernacula tua Jacob, & Tentoria tua Israël!* à fallaci tamen rerum caducarum pulchritudine seducti, tam parum se aptos reddunt, ad possidenda aliquando hæc Tabernacula, quàm parum se ad illa aptum reddiderat Balaam. Imitantur illi Saulem, qui plus laboris atque curæ impendit quærendis asinis, quàm acquirendo totius Israëlita Gen-tis Regno. Demades inter Græcos vir non obscuri nominis propter raram, quàm in pingendo possederat peritiam: cùm missus ad Philippum Macedoniæ Regem multa ab eo quæreretur, de amplitudine & venustate Athenarum civitatis, graphidos apprimè peritus, non verbis, sed lineis eam in tabula sic expressit, ut Rex Urbis potiundæ desiderio incensus, in hæc prorumperet verba: *Ute urbs hac mea sit, vel ferrò vel aurò efficiam.* Deus bone! rudis isthæc Athenarum adumbratio Philippum movit, ut quidquid laboris aut pretii insumendum foret, illius potiundæ causâ lubens libensque impenderet: & nos Christiani, qui tam vivis coloribus per vivam fidem depictam habemus cœlestem Jerosolymam, qui oculato testi Apocalyptrico Joanni nuspiam contradicimus, hanc civitatem istis verbis describentis: *Ipsa civitas aurum mundum simile vitro mundo, & fundamentum muri civitatis, omne lapide pretiosò ornata: & duodecim portæ, & duodecim margaritæ sunt per singulas; & singule portæ erant ex singulis margaritis: & platea civitatis aurum mundum tanquam vitrum pellucidum.* Rarò, aut nunquam audimur dicere cum Philippo: *Urbis hac mea sit, vel ferrò vel aurò efficiam.* Aurò enim nullus eâ potietur, qui non se strenuè exercuerit in corporalibus misericordiæ operibus, largus in erogandis in pauperes eleemosinis existens. Ferrò illam non assequetur, qui corruptæ naturæ per mortificationis gladium vim non intulerit, qui non acceperit crucem suam, ferreò cuspide transfixum secuturus Christum. Hoc satis noverat Martyrii laureâ insignitus ille Laurentius, qui ad superandam istam urbem & aurò & ferrò usus est: ut duplici hac armaturâ eò fortius impugnet cœli mcenia, & eò certius expugnaret. Præmisit ergo aurum, quando manu liberalissimâ omnes thesauros Ecclesiæ in pauperes distribuit: dein subsecutus est ferrò, laceros artus, & multa sectione conscissos imponi permittens ferreæ crati. Et ò felicissimum pugilem! etiamnum inter mortales constitutus, jam videbatur urbis hujus deliciis immortalibus & pulchritudine frui, dum inter immanes pœnas exclamare auditus est: *Carbones isti non pœnam, sed refrigerium mihi præstant.* Te-

ste Heroldò c. 6. S. Chrysoſt. aureum illud eloquentiæ flumen auditus eſt dicere: ſe non tantùm aurò vel ferrò, ſed patiendò ipſa Inferni tormenta (ſi neceſſe foret) effecturum, ut aſpectu Chriſti per momentum frui liceret. Quid tu reſolvis Chriſtiane Lector? placetnè cum avariſſimo Balaam ad breve tempus aurò, quod tibi Mundus offert ad obtinendas dignitates, ad ædificandas domus, ad adornanda convivia, ad ditandos propinquos, hîc frui: & in æternum cum illo cœleſtibus Tabernaculis privari? placetnè, momentaneis voluptatibus hîc recreari, & cum Balaam inter æternos ignes lacrymari?

Doctrina 3.

Deſumpta ex cap. 25. 26. & 27. lib. Numeri, in quibus deſcribitur Iſraëlitarum cum Moab fornicatio, triſtitia inde à Moſe concepta. Principum Populi pœna Patibulum. Numerus Populi iterum initus, filiis Core ab interitu reſervatis. Electio Joſue in Ducem locò Moſis morituri.

N.163. *Confidera* 1. **V**eros Chriſtianos Moſen imitari debere, quando audiunt ab illis gravia perpetrari peccata. Teſtatur de illo S. Scriptura v. 7. cit. capitis: quod fleverit ante Tabernaculi fores, quando unus de filiis Iſraël, ſuæ libidini vacaturus, ad ſcortum Madianitidem intravit. Chriſtus Dominus Lucæ 19. flevit non ratione proprii ſanguinis fundendi à civibus Jeruſolymæ, ſed ratione ſcelerum & interitûs civitati imminentis, quem etiam hoc in paſſu ſecuti ſunt Martyres plurimi teſte Caſſiodorò, qui non tantum pœnis cruciabantur in corpore, quantum flagitiis Tyrannorum afficiebantur in mente. *Supra mortuum plora*, hortatur Eccleſ. c. 22. *deſecit enim Lux ejus, & ſuper fatuum plora, deſecit enim ſenſus.* Homo mortuus eſt per peccatum, cui adhæret. Lucem perdidit, dum gratiam amiſit: fatuum ſe probat, quia privatus eſt prudentiâ Juſtorum, quæ animi vigor dicitur: ſenſit, amiſit, quia res ſalutem ſuam concernentes inſtar cadaveris non ſentit. *Supra talem plora* ò Chriſtiane! *extraneum enim à charitate ſe fatetur*, ait S. Laurent. Juſt. in Faſcic. amoris c. 14. *Qui peccanti non compatitur proximo.* Quis (niſi in marmorem duriffimam tranſiſſet) non teneretur compaſſione, quando horrendæ illius Tragedia deberet agere ſpectatorem, quam Mexentius inuſitatò & plusquam barbaro modò in ſcenam protraxit; viva corpora ſœdiſſimis cada-

cadaveribus colligandò. Quis inquam hominem vivum cadaveri alligatum cernens, non ex compassione in lacrymas resolveretur? quid enim tam immanè, tam barbarum crudelitas unquam excogitavit?

Sed hem! eadem scena agitur cum peccatoribus, quorum animabus in peccato mortuis viva corpora connectuntur. Hanc tragediam agitari cum suo prodigo filio viderat Evangelicus ille parens, eoque spectaculò sua viscera adèd commoveri sensit, ut fletu uberrimò suam testaretur commiserationem, quam indignè ferens senior filius à patre audiit. *Frater tuus mortuus erat, & revixit.* Mortuus erat in animà, vivens in corpore, quod erat operibus deditum, quæ Apostolus vocat *opera tenebrarum*, opera planè mortis non vitæ; fieri solita inter obscænos puellarum greges, inter ebriosos comilitones, inter libidinosos histriones, & ad quæ alludit Joannes Apostolus, dum cap. 3. ait: *Novi opera tua, quin nomen habes, quod vivas, & mortuus es.* Addamus Evangelicæ parabolæ historiam, à variis authoribus, quos inter Balingem, descriptam. Adolescens quidam insaniens amore Virginis Deo sacratæ, eò pellexerat, ut nocturnum tempus & fugæ, & explendæ libidini decerneret. Comparet destinata horâ propè Monasterium, ubi templum reperit apertum, quod ingrediens videt stupetque omnia lugubrî ornatu instructa, consistente in medio funere, circum funalibus illuminatò. Audit porrò Monachos protensis supra faciem cucullis officium defunctorum cantantes. Anxius & curiosus simul spectator, ut aliquem de ignotis cantoribus ob intempestivas exequias interrogat, in cujus gratiam illæ instituerentur? intelligit ab illo; in ipsius interrogantis gratiam agi omnia, quòd & alius confirmat. Quare totus tremore percussus incipit tragicum hoc spectaculum fugere: sed vix primum pedem è templo extulerat; duo Molossi speciem nigerrimam induci, in eum insiliunt, & Amasià opportunè è muro spectante fugitivum discerpunt. Hem! vivam præmortui hominis imaginem, cujus defunctæ in vitis animæ infernales parentabant larvæ. Sed quam illæ fictò animò peregerant parentelam, hanc tu Christiane Lector peragas verò & sincerò: quid enim lacrymîs magis dignum, quàm animam Christi Domini pretiosissimi sanguine redemptam, & è faucibus mortis ereptam, denuò mori, & ab hac temporali ad æternam transire mortem? Cæterùm licet Primates Populi Israëlitiçi forsan deplorârint lasciviam plebis: jussi tamen sunt, è patibulis suspendi. cit. cap. ea de causa, quòd delinquentes non deterruerint à flagi-

flagitiis carnalibus, alienæ mortis spiritualis participes effecti. Colliges inde: non requiri tantum à superioribus, ut moræ aliorum, conditione parium, desleant subditorum scelera, sed requiri vel maxime, ut ea impediunt minis & pœnis, aut facta acriter puniant, sicque mediante pœnitentiâ ad vitam redeant, terrâ viventium aliquando æternum fruituri.

N. 165. *Confidera 2.* Non absque speciali Mysterio S. Scripturam cap. 26. v. 10. & 11. hîs uti verbis: *Factum est grande Miraculum: ut Core pereunte, filii ejus non perirent.* Nam Salvianô teste lib. 1. ad Eccles. Cath. penè omnes filii parentibus suis non magis in patrimonia, quàm in vitia succedunt: nec magis facultates paternas sumunt, quàm pravitates; & sic transeunt semper in mores patrum, ante incipiunt eorum nequitiam, quàm substantiam possidere: bona enim parentum non nisi mortuis eîs possident, viventibus autem mores. Mulieri Samsonem parituræ Nazaræum, expressô prohibetur mandatô Judic. 3. *Cave: ne bibas vinum, quia paries filium &c.* Videbatur: non posse filium abstinere à vino, qui genitus esset à matre vino dedita. Quando Michol Davidem coram Arca saltantem arguit scurrilitatis, non est dicta uxor Davidis, sed filia Saul 2. Reg. 6. ut interprete Rabanô, illam superbiam à parente suo traxisse nosceretur. Hæc ipsa mulier ea de causa videtur sterilitate punita, ne filios generans, generaret superbos, tanquam partus superbæ matris, ventrem sequentes. Qui curiosius & accuratius apum formam figuramque explorârunt, caput bovis, ex quo prognatæ sunt, in iis deprehendisse ferunt teste *Aldrovandô de insectis.* Ego sanè persuasus sum, si quis intimas animi latebras juvenis aut puellæ studiosius introspiceret, veram parentum non quoad physica tantum, sed etiam quoad moralia effigiem foret intuiturus. Quid inde parentibus sequelæ locô notandum restat, nisi sub gravissima culpa illos obligari, virtuosæ vitæ exemplô præluere filiis: dum vivendô malè ad pares culpas & pœnas eos trahunt. Teste S. Ambrosiô Iulcinia nunquam amœniùs auditur cantare, quàm cum pullos suos educat: illi verò, qui è nido statim abrepti, in caveis adolescent, nunquam eam assequuntur in cantu perfectionem, eò quòd præcipientium exemplô careant. Quod parentibus maximo sit incitamento, ad vitam virtuosè instituendam eò tempore, quò filiis nondum adultis convivunt, Sint ergo frequentes in Templo, sint in oratione assidui, si volunt in filiis nutriri pietatem. Sint in sermonibus cauti,
in

in tactibus circumspēcti, in gestibus decentes, si volunt in filiis castitatem & pudicitiam conservari. Cervæ cum serpentes devorant, nullum inde damnum sibi attrahunt, ab hac tamen abstinēt, cū lactant, ne catulis adhuc teneris noceant. Errant, & vel pessimè errant parentes, in præsētia filiorum talibus utentes loquelis, quibûs in cubiculo & thalamo uti assolent; non enim tam citò stuppa flammam, quàm depravata in tenera juventute natura talia imbibit, quæ dein necesse est, in incendium impuri amoris accrescere. Quare Christiane Lector, si parentem agis, ad omnia dicta & facta accuratissimè attendas, memor tremēdi illius moniti Exodi 20. legendi: *Ego sum Dominus, visitans iniquitatem Patrum in filiis.*

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 28. 29. & 30. lib. Numeri, in quibus describitur lex de variis quotidianis Sacrificiis, Sabbathi, Calendarum & Azymorum. Lex de variis Votis.

Considera I. QUAM varia fuerint veteris Testamenti Sacrificia in N. 166. cap. 28. & 29. descripta, quæ tamen omnia etiam collectivè sumpta respectu unius Sacrificii, quod incruentò modò in Altari peragunt Catholici Sacerdotes, nil aliud sunt, quàm meræ umbræ: nam si perpendamus Rem in eo oblatam, excedit ea infinitiès omnia munera, vel olim oblata, vel unquam offerenda. Quid enim præstantius, quid pretiosius ipsò excogitari poterit Christo? hinc est, quod intuitu illius nausea affici cœperit Deus erga res omnes, in veteri Testamento oblatas, per Malachiam cap. 10. testatus: *Non est mihi voluntas in vobis (puta sacerdotibus legis antiquæ) dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda. Et verò quis cupreum non aversabitur, & abjiciet nummum, cui ingens auri pondus offertur? cujus pretium Laurentius Just. lib. 1. de casto Connub. contemplatus, in hæc erupit verba: Tantum planè est, ut nec humanus valeat explicare sensus, nec Angelicus intellectus: sed solus ille noverit, qui solus voluit, & potuit facere in eo tanta & talia, ubique omnipotens ubique gloriosus. Debemus Deo, ut nemo negaverit, pro beneficio creationis & conservationis, gratias infinitas, &*

G g

has

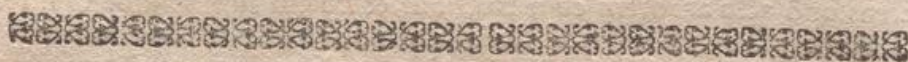
has exsolvit Res in sacrificio Missæ oblata, quia est pretii infiniti. Debemus pro injuriis Deo per peccata illatis satisfactionem pariter infinitam, & hanc deponit Res illa, utpote valoris infiniti. S. Porphyrius Gazæ Episcopus Constantinopoli difficillimum expediturus negotium, cum Theodosium Arcadii filiolum tunc recens natum, à baptis- mali fonte referri vidit, libellum supplicem, purpuræ, quâ parvulas tegebatur, imposuit, quasi ipse infans parenti suo acceptissimus illum offerret. Quòd consilium tam feliciter cessit, ut Arcadius petitis illi- cò annueret, Idola destruens. Si tanti valoris est apud terrenum Prin- cipem à filio suo licet rerum inscio facta oblatio, puta: quanti valo- ris futura sit oblatio illa, quàm filius Principis æterni, peragit eò mo- dò, ut libelli supplicis vices ipse agat, non alienò tantum ore, aut chartâ, sed propriâ loquens precansque lingua? quare meritò expro- bat infelicibus Judæis Deus, quòd tot hostiis à se oblati, id unicum efficere non possint, ut indignationem ejus mitigent. *Adipe victimarum tuarum non inebriasti me.* Isaïæ 43. Hoc sanè nobis Christianis ex- probare non poterit, apud quos vel unum Missæ sacrificium usque adeò inebriare videatur ejus Justitiam, ut manibus ejus extorqueat fulmina, quæ jam in capita peccatorum strinxerat. Nec est, quod hoc miremur fieri, eò quòd plus honoris Deo reddat filius in sacrificio oblatus, quam servus ei per peccatum abstulerat. Ubi abundavit delictum, superabundavit & gratia. Si ergo tanti valoris, tanti pretii, virtutisque tantæ hoc incruentum est Missæ sacrificium, quanto erit à te Christiane in honore habendum? quanta cum devotione à Sa- cerdote celebrandum? quàm modestâ præsentia frequentandum? apud Sybaritas mos invaluit, mulieres integrò priùs annò, quàm ad convivium venirent, invitandi, quò interea se studiosius exornarent. Nec Reges Persarum ulli sceminæ se accedendi copiam fecere, nisi in- integrò annò priùs exultæ. Patriarcha Jacob sacrificii nostri umbram oblaturus præcepit universæ domui: *Abjicite Deos alienos, qui in medio vestri sunt, ac mutate vestimenta vestra &c.* Quid putas: à Sacerdote Chri- stiano requiri tam tremendum peracturo sacrificium? non metuis er- gò ad Altare deferre cor, tot pravorum habituum Idolis repletum? si Betsamitæ tam graraves olim pœnas dedere ob incautum Arcæ, figu- ram hujus sacrificii tantum continentis aspectum, quid tibi contin- get, qui figuratum ore scedò suscipis?

N.167.

Considera 2. Quòd sicut sacrificia legis antiquæ ansam submini- strave-

straverint, excellentiam sacrificii novæ legis deprædicandi : ita antiquæ legis vota occasionem præbeant, vota novæ legis, quæ secundum evangelica emittuntur consilia, extollendi. Hæc Christus Eucharisticus suo condecoravit exemplò; dum primò quasi omni exutus ornatu sub modici panis & vini accidentibus voluit includi, rigidissimæ Paupertatis amator. Dum secundò purissimam triticeï panis portionem ad consecrationem exigens, dedit clarissimum castitatis specimen. Dum tertio voci hominis, Sacerdotem legitimum agentis, exactissimè obtemperans, cæcam protinùs voluit præstare obedientiam. Miram talium votorum excellentiam contemplan's Glosa apud Plat. l. 2. c. 8. exclamat; *Alii vovent vitulos, alii arietes vel domos. Nazarus seipsum. Hoc est Nazarei votum, quod est super omne votum: filius enim vel filia vel pecus extra nos est; se ipsum verò Deo offerre non alienò labore sed proprio placere perfectius est, & eminentius omnibus votis.* Cum enim homo totum suum esse pluribus ex titulis debeat Deo, quæso: per quid aliud huic obligationi satisfaciet melius, quàm per emissã Religionis vota? per paupertatem terrenis rebus in mundo possessis se exuens, divitem per ea facit Deum. Per castitatem cum non tantum illicitis, sed quoque licitis renunciet voluptatibus, corpus suum totum consecrat illi. Per obedientiam denique immolat animam suam, offerens unò actu arborem cum fructibus, & fructus cum fundo. Quid restabit ultra, quod exigat à Religioso Deus? Sancti Patres talium votorum, dum considerant præstantiam, non ambigunt religiosum statum ipsi Martyrio parem proclamare, verba melliflui Doctoris sunt Serm. 30. in Cant. *Illò, quò membra ceduntur ferrò, horrore quidem mirius, sed diuturnitate molestius.* h. e. religiosa vita, in observantia trium votorum substantialium consistens, non quidem aded horret externâ specie ut Martyrium, quò per rotas falcatas, per craticulas & flammâs, per carnifices & bestias membra dirissimum in modum torquentur: sed duratione suâ longè pœnosius est. Illud enim unicâ quandoque horâ, unicò gladii ictu fortiebatur finem, hoc verò ad plurimos annos extenditur, corpore per abstinentiam à cibis, à voluptatibus cruciato, animâ verò in suis passionibus mortificata. juxta illud Prophetæ: *Quoniam propter te mortificamur totâ die, estimati sumus sicut oves occisionis.* Ut autem ovium non est, mortis sibi genus eligere, quod in ipsis pariter observatum Martyribus: ita Religiosos oportet, penitus resignatos esse, ad sufferenda quævis mortificationum tormenta

menta sine eorum delectu. Sicut porrò communis SS. PP. sententia docet; Martyriò corporali obtineri omnium peccatorum veniam, adeò, ut se injuriam probet Martyri teste S. Augustinò, qui pro illius salute Deo supplicet: ita pariter profitentur, per religiosam Professionem omnem pœnam auferri, in purgatorio aliàs subeundam. ò quàm felicem te igitur reputes Christiane Lector, si divinæ obsecutus vocationi, tam nobile vitæ genus elegisti, per emissa vota totus transiens in Dei servitium. Verùm, quò major est felicitas tui statûs, tantò major tibi accrevit in exsolvendis votis obligatio: si enim Deus cò rigore sibi impleri voluit vota, in veteri Testamento deposita, longè strictius exigit exsolvi vota, in novo Testamento emissa per actualem religiosi statûs Professionem. Vovebantur ibi, ut hoc cit. cap. testatur S. Script. res exigui momenti vel pretii, *animalia &c.* Vovebantur hîc res præstantissimæ, animæ videlicet & corpora hominum. Si juxta effatum M. Gregorii in Regist. ad Venant. Ille mortis periculo se dignum fecerat, qui eos, quos dederat nummos, Deo iterum abstulit: quanto periculo exponet se ille, qui non nummos fragilem & fluxam terræ materiam, sed ipsam Dei vivi Imaginationem, ei ad perenne servitium oblatam, præsumpserit votorum fractione auferre?

FASCICULUS XXVI.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 31. & 32. lib. Numeri, in quibus describitur Victoria Israëlitarum de Madianitis reportata cum præda. Petitio Ruben, Gad & Manasse pro inhabitanda terra Jazer & Galaad.

N. 168. Considera I.

QUòd sicut Moyse non potuerit antea morte sanctâ defungi, quàm felici pugnâ decertasset cum Madianitis hostibus; ita nullus Christianorum piâ morte